

Protokol

Jozef K. udáva:

Dňa 11. 11. 1938 asi o 9. hod. bubnoval obecný sluha Dezider Pap, že každý kolonista – Slovák, Čech alebo Moravák – sa musí do jednej, t. j. do 13. hod., vysťahovať z kolónie. Pobalil som periny a dajaké šaty, lebo bolo povedané, že viac si žiadny nemôže vziať, len čo unesie. Všetko som naložil i s rodinou na voz. Zavolať som jedného Maďara, aby šiel so mnou, aby priviezol naspäť voz aj kone. Potom sme všetci odišli smerom na Štvrtok na Ostrove. Z kolónie som sa vysťahoval preto, že som mal strach, pretože obecný sluha bubnoval, že ktorý kolonista zostane, tomu sa neručí za život.

V dome som zanechal živý i mŕtvy inventár v cene asi 6 000 Kč, ktorý som nemohol so sebou vziať.

Násilie nebolo na mne spáchané, ani som nebol na živote ohrozovaný.

Eliška, manželka Jozefa K., udáva:

Pripojujem sa k výpovedi môjho muža a sama nemôžem inšie udať. Násilie nebolo na mne spáchané.

Katarína M. udáva:

Pripojujem sa k výpovedi Jozefa K. a sama nemôžem viac udať. Násilie nebolo na mne spáchané.

Skončené a podpísané.

D. a h.

práporčík Ján Petira, v. r.
strážmajster Jozef Houdek, v. r.

Jozef K., v. r.
Eliška K., v. r.
Katarína M., v. r.

Ján Košťálek, v. r.
Člen obecného predstavenstva obce

AMZV ČR, PrS., kr. 62, f. 7, č. 179379/VI-1/38

16

12. november 1938, Bratislava.

Ministerstvo národnej obrany posielá Ministerstvu zahraničných vecí hlásenie štábného kapitána Hopjana z Veliteľstva pechoty v Bratislave o násilnostiach maďarského vojska na česko-slovenských usadlíkoch na Žitnom ostrove.

Zápis

Bohuslav S., statkár z obce Horné Mýto (Felsövámos) na Žitnom ostrove vypovedá:
V pondělí 7. 11. 1938 ubytovalo se na mém dvoře (Šošovský dvůr) 4 důstojníci, 120

mužů, 50 koní kulometní roty (na vozech) neznámého pěšího pluku. Ubytování pro ně jsem připravil a důstojníky pozval na večeři.

Po odchodu dustojníku asi ve 23 hod. přišla k mému obytnému domu vojenská hlídka – avšak od jiné setniny – ptala se mně, kde jsou čeští vojáci, kde mám ten kulomet a jaké zbraně mám doma. Odpověděl jsem, že čs. vojsko odešlo už včera, že mám jen lovecké zbraně a o žádném kulometu nic nevím.

8. 11. přišel do mého domu jeden praporčík (zászlós) – asi od velitelství pluku v Eperjes – který mně odebral lovecké zbraně a provedl domovní prohlídku. Pak mne požádal, abych mu dal pro jeho velitele láhev z toho vína, které jsem mu nabídl.

Zanedlouho došel jeden „kadetaspirant“ a po něm zpravodajský důstojník – zászlós. Tento znovu provedl podrobnou domovní prohlídku a ptal se mne, zda jsem legionář a kde mám kulomet. Odpověděl jsem, že legionář nejsem a že žádný kulomet nikde není. Zároveň poukázal jsem na nesmyslnost tohoto tvrzení.

Tohoto dne nepřišli již pozvaní důstojníci ke mně na oběd a k mému domu byla postavena stráž. Ke 20.00 hod. přijelo auto obsazené vojáky a zároveň bylo všem lidem zakázáno opustit dům. Měl jsem dojem, že Maďaři chtějí nyní někde ukrýt kulomet, který si přivezli autem, a tak si opatřit proti mně „důkaz“. Skutečně krátce na to žádal cizí nadporučík na mé ženě vydání kulometu a jeden kadetaspirant prohodil ke mně, že kulomet je možná někde zakopán. Poukázal jsem znovu na nesmyslnost tohoto tvrzení.

V 21.30 hod. auto s důstojníky odjelo. V 22.30 přijel jezdec, který dal vzbudit kadetaspiranta, jenž u nás nocoval. 9. 11. v 02.00 hod. opět přijelo auto se zpravodajským důstojníkem (zászlósem). Dostali jsme rozkaz vstát, ihned se obléct, že budeme odvezeni do Dunajské Stredy. Maďaři, kteří si již 8. 11. vyžádali z mé zásoby 25 l. benzínu, nařídili mi, že musíme odjet na starém autu, které jsem měl od známého vypůjčeno. Kromě mne museli odjet: žena, můj hospodářský úředník Ing. Ilko Gregorovič Ž. (Ukrajinec), gazda (šafář) a sluha. Na cestu měli jsme si vzít s sebou své peníze, šperky a podobně.

V 06.00 hod. dojeli jsme do Dunajské Stredy a čekali tam pod stráží na ulici do 9.00 hodiny, kdy jsme byli předvedeni k plukovníku – asi posádkovému veliteli, který měl světlešedé výložky. Tento se mně zeptal, jak dlouho žijí na svém statku a na odpověď, že 8 let, se vyslovil, že mně naléhavě doporučuje, abych toto území co nejrychleji opustil. Souhlasil jsem, ale vyžádal jsem dovození k vyklizení statku. Na to mně předvedl praporčík – zpravodajský důstojník k majorovi, zprav. důstojníkovi v Dun. Stredě, který měl žluté výložky. První otázka tohoto zněla na mou národnost. Když jsem řekl, že jsem Čech, tu na mně zakřičel: „Měl jste tu drzost říct, že jste Čech. Budu s vámi též jednat, jak se s Čechem jednat má a jak zasluhuje. Čtyři kroky zpět.“ (Mluvil německy, poněvadž já ovládám maďarský jazyk dosti slabě) a pak mi nařídil: „Vysvléct do naha“. Četnický strážmistr vše podrobně prohlédl – díval se mi i do vlasů, šaty a prádlo naházeli do kouta.

V celku nám bylo zde odebráno 69 650 Kč a všechny zlaté předměty i s mým snubním prstenem, který byl také uložen v krabičce. Z medailónku mé ženy vyhodili kadeř vlasů – památku na jejího dědečka a můj protest byl surově zamítnut. Náhrdelník v ceně Kč 1 200, který se jim zdál být skleněným brakem, odhodili. Obdobně jednali se sluhou a inženýrem. Sluhovi vzali Kč 5,30, Ing. Ž. Kč 100, které měli při sobě. Soupis peněz a věci byl sice pořízen, odmítli nám však dát stvrzenku. Šafáře propustili bez prohlídky, neboť se prohlásil za věrného „Uhra“ a honosil se svými válečnými vyznamenáními. Pak nařídil major, abychom

byli odvezeni k soudu do Komárna. Auto nemělo jet větší rychlostí než 50 km, strážmistr s nabitým revolverem nás doprovázel.

V Komárně nás podplukovník – asi auditor – s velkým klením hnál zpět do Dun. Stredy, aby si to zde vyřídili sami. V Dun. Středě nás zavřeli do nějaké komory a znovu předvedli k výslechu k majorovi. Vyslechli nejprve mě nacionále (vyslýchal můj známý dr. S., který pak ihned odešel), a pak se mne mjr. ptal, za jaké zásluhy jsem dostal ten statek od pozemkového úřadu. Na mou odpověď, že jako hospodářský úředník měl jsem naň přednostní právo, a že jsem si jej koupil přímo, prohodil: „Směšné, byl jste dobrý Čech“. Pak se mně ptal, v jakém styku jsem byl s pplk. gšt. Koblitzem (našel u mne jeho navštívenku, kterou pplk. gšt. Koblitz při jedné své návštěvě u mne zanechal) a prohlásil, že jsem byl členem ozbrojené formace, což jsem však mohl vyvrátit. Na to vyslechli i Ing. Ž. a mjr., když prohlásil, že za chvíli uslyšíme rozsudky, nechal nás opět zavřít. Po uzavření v komoře nás různým způsobem zvenčí zastrašování, řinčeli řetězy a někdo slovensky řekl: „Vy českí psi. Vy odtiaľ žíví neodídete. Ešte si môžete zaspievať ‚Kde domov moj‘ – ... (*vulgárne slovo*) Vy z kurvy syny“, a podobně.

Za chvíli byli jsme předvedeni do kanceláře, kde byl generál, 2 plukovníci a jiní důstojníci, farář, statkář z Karcsa (*Korčany*), dr. S. a ještě jiní neznámí civilisté. Bylo nám řečeno, že v Maďarsku zůstat nemůžeme, že se nám ale ani haléf neztratí. Pak předskočil major – zprav. důst. a zakřičel na mne: „Už si ode mne dostal pár facek?“ Když jsem odpověděl, že ne, zvolal: „Ale můžeš je dostat, ty české prase.“ (Mluvil německy.) Pak na mne hodil můj kufřík. Na cestu mně dali z mých peněz Kč 300.

Četníci nás pak eskortovali na nádraží, kam zanedlouho přišla i má žena. Celý den nám nedali nic jíst, až nyní jsme si mohli koupit občerstvení. Četníci byli k nám celkem slušní.

Ing. Ž. mi sdělil o svém výslechu u majora: nejprve byl tázán, zda je Rus, zda byl ve světové válce a zda umí střílet. Když přisvědčil, prohodil major: „Přesvědčíte se, že i Maďaři umí střílet.“ Když by vyveden na dvůr, nasadilo mu tam 6 vojáků bodáky na prsa a teprve po delší chvíli odvedli ho do sklepení.

O výslechu paní S. neudává nic závadného. Byl jí však rovněž doručen vypovídací list.

Vypovídací listy obsahují toto odůvodnění: „Jako cizí státní příslušník ohrožuje svým pobytem na maďarském území státní zájmy.“ Listy jsou vydány vojenským velitelem a není proti nim odvolání.

8. 11. večer nocovali jsme na četnické stanici ve Velkém Légu (*Lehnice*). Musili jsme tam všichni usednout na židle do kouta.

9. 11. 08.00 hod. byli jsme propuštěni u Úzoru (*Kvetoslavov*) přes hranice.

Celková hodnota majetku, který jsem zanechal v Maďarsku, je přes 5 000 000 Kč.

Škpt. Hopjan, v. r.